

Happy Prawns AS
Sverdrups gate 21

4007 STAVANGER

Adm.enhet: Tilsynsseksjonen
Saksbehandler: Olav Moberg
Telefon: 414 52 871
Vår referanse: 18/2630
Deres referanse:
Dato: 08.06.2018

Att:

Magnar Hansen

VEDTAK OM DISPENSASJON FRA KRAV I FORSKRIFT OM TILLATELSE TIL OPPDRETT AV ANDRE ARTER ENN LAKS, ØRRET OG REGNBUEØRRET

Fiskeridirektoratet viser til Happy Prawns sin søknad av 13/2-2018 om dispensasjon fra forskrift om tillatelse til andre arter enn laks ørret og regnbueørret § 4 første ledd, andre punktum og § 4 andre ledd bokstav a), og fra krav i § 4 andre ledd bokstav c) om at en tillatelse til akvakultur ikke kan omfatte både tidlige og senere livsstadier av den tropiske reken *Penaeus vannamei*.

Fiskeridirektoratet innvilger Happy Prawns AS dispensasjon fra krav i forskrift om tillatelse til andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 4, første ledd andre punktum § 4 andre ledd, bokstav a) og bokstav c). Dispensasjonen gjelder den tropiske reken *Litopenaeus vannamei*. Det er knyttet vilkår til dispensasjonen.

Bakgrunn

Happy Prawns er et norskeid selskap som ønsker å drive kommersiell oppdrett av arten *Litopenaeus vannamei*. Dette er den største arten i internasjonalt rekeoppdrett. Arten er svært ettertraktet også i Norge som frossede reker, ofte feilaktig markedsført som Scampi, som etter rett er sjøkreps (*Nephrops norvegicus*). Etterspørsel etter fersk sjømat er generelt stor, og det er stilt store spørsmål til både miljømessige og samfunnsmessige siden av produksjonen av rekene som importeres til Norge. utfordringene knyttes spesielt til ødeleggelse av mangroveområder som er viktige marine oppvekstområder så vel som sikring mot landerosjon, og ikke minst svært kritikkverdige arbeidsforhold i store deler

av produksjonsområdene. Å starte en norsk produksjon vil kunne tilby ferske reker for det norske markedet, samtidig som det vil gi tilgang til et produkt som ikke er beheftet med de miljømessige og sosiale utfordringene den internasjonale produksjonen i stor grad strir med.

Happy Prawns ble etablert i 2017 med mål om å bygge en bærekraftig produksjon av tropiske reker. Selskapet har utviklet teknologi for å avle og oppdrette *Litopenaeus vannamei*, og har løpet av en åtte måneders periode gjennomført pilotproduksjon av ferske reker innendørs, i mindre tanker fylt med sjøvann.

Selskapet er nå i ferd med å finansiere og planlegge bygging av et anlegg for en komplett produksjonslinje på 40 tanker, og inntil 100 tonn årlig produksjon ved egnet lokalitet i Rogaland. De søker i den forbindelse om å få dispensasjon fra forbud mot oppdrett av fremmede arter, samt dispensasjon fra forbud mot å holde alle livsstadier.

Rettslig grunnlag

Forskrift om tillatelse til andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 4 bestemmer følgende:

§ 4. Krav om akvakulturtillatelse

Ingen kan drive akvakultur uten tillatelse. Det kan ikke gis tillatelse til akvakultur av arter som ikke forekommer eller tidligere har forekommet naturlig i området.

Tillatelse kan gis til:

- a) en bestemt art,*
- b) en bestemt lokalitet, og*
- c) enten*

- 1. oppbevaring og klekking av rogn og produksjon av tidlige livsstadier som produseres med sikte på overføring til andre lokaliteter eller annen type produksjon, eller*
- 2. akvakultur av fisk, krepsdyr, bløtdyr eller pigghuder basert på senere livsstadier.*

Tillatelser etter denne forskriften gis av fylkeskommunen med mindre annet fremgår av den enkelte bestemmelse. Ved utvidelse av tillatelsens avgrensning, lokalitet eller endring av areal må det innhentes ny klarering.

Akvakulturloven § 10 bestemmer at:

«Akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte.

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi nærmere bestemmelser for å sikre miljømessig forsvarlig akvakultur, herunder stille krav til forebyggende tiltak, krav om merking av akvatiske organismer, bruk av akvatiske organismer som ikke kan formere seg og bruk av fremmede organismer»

Forskrift om tillatelse til andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 21 gir Fiskeridirektoratet mulighet til å dispensere fra bestemmelsen i samme forskrift § 4 dersom det foreligger et «*særlig tilfelle*».

Fiskeridirektoratets vurdering

Hovedregelen i norsk rett er at det ikke kan gis tillatelse til akvakultur av arter som ikke forekommer eller tidligere har forekommet i et område i Norge, jf. forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 4 første ledd 4 andre punktum. Å gi slik tillatelse kan komme i konflikt med kravet om at akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en forsvarlig måte, jf. miljønormen i akvakulturlovens § 10. Formålet bak denne regelen er å forhindre akvakulturvirksomhet som kan være ødeleggende for naturmangfoldet. Dette fremgår av lovens forarbeider Ot. prp.nr 61 (s. 65): «*Utsett av fremmede organismer kan føre til reduksjon i biologisk mangfold, og kan derfor komme i konflikt med kravet til at akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en forsvarlig måte*».

Introduksjon av fremmede skadelige arter er regnet som en av de største truslene mot verdens biologiske mangfold. Også i Norge er introduksjon og spredning av fremmede arter en alvorlig og økende trussel mot bevaring av biologisk mangfold og økosystemfunksjoner og har allerede har påført samfunnet store kostnader. Tiltak mot fremmede skadelige arter i Norge er også viktig for å nå målet om å stanse tapet av det biologiske mangfoldet innen 2010. FN konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) forplikter Norge så langt det er mulig og hensiktsmessig å hindre innføring av, kontrollere eller utrydde fremmede arter som truer økosystemer, leveområder eller andre arter.

Stortingsmelding nr 21 (2004-2005) om «*Regjeringens miljøpolitikk og rikets tilstand*» fastslo at det skulle utarbeides en nasjonal tverrsektoriell strategi for fremmede arter. Denne ble utarbeidet i 2007, og ble kalt «*Tverrsektoriell strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter*». Når det gjelder akvakultur av fremmede arter sier den omtalte nasjonale strategien på side 17 at:

«Fremmede arter i akvakultur kan utgjøre en risiko både ved spredning til naturen og ved å føre med seg sykdommer og parasitter. Risikoen vil imidlertid avhenge av hvor avstengt fra de naturlige vannmassene dyrene holdes. (...) Det vil imidlertid kunne åpnes for bruk i oppdrett dersom det etter en risikovurdering ansees at slik introduksjon ikke påvirker naturlige økosystemer negativt.»

Forskrift om tillatelse til andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 21 gir Fiskeridirektoratet mulighet til å dispensere fra bestemmelsen i samme forskrift § 4, som forbyr akvakultur på ikke lokalt forekommende arter, dersom det foreligger et «*særlig tilfelle*».

Vurdering av den omsøkte arten i forhold til fremmedartsbegrepet

Litopenaeus Vannamei er en tropisk rekeart, opprinnelig fra Stillehavet, men det drives i dag oppdrett på arten over store deler av verden. Den er per definisjon en fremmed art i Norge. Vi anser den derimot ikke som en risikoart i forhold til spredning og etablering i

norske farvann, og er der med heller ikke en fare for det norske artsmangfoldet. Av den grunn er den heller ikke oppført i Artsdatabankens svarteliste.

Fiskeridirektoratet skal etter dette vurdere om det foreligger «*et særlig tilfelle*» som kan begrunne en dispensasjon fra nevnte krav.

Per i dag er *Litopenaeus Vannamei* den mest utbredte arten i internasjonalt rekeoppdrett. Arten er svært ettertraktet, og selges også i Norge, ofte markedsført som Scampi. Etterspørsel etter fersk sjømat er stor, og det er kjent at det er til dels store utfordringer knyttet til produksjonen av rekene som importeres til Norge. Å starte en norsk produksjon vil kunne tilby både et ferskt produkt for markedet, samtidig som det vil gis tilgang til et produkt som ikke er beheftet med de utfordringene den internasjonale produksjonen i stor grad strir med. Da arten er tropisk, anser vi sannsynligheten for at den kan etablere seg i Norge som ikke tilstedeværende. Det er derimot en viss bekymring knyttet til sykdommer som andre deler i verden har gitt oppdrett av denne arten store utfordringer. I Norge har vi vi ikke naturlige bestander av arten som kan påvirkes av rømming, men vi vet lite om hvordan medbrakte sykdommer kan påvirke lokalt forekommende krepsdyrarter.

Fiskeridirektoratet anser sannsynligheten for etablering av arten som svært lav, men at det må tas spesielle hensyn med tanke på spredning av smittestoffer. I Happy Prawn sitt anlegg vil rekene i alle livsstadier holdes i lukkede tanker på land. Alt avløpsvann vil bli samlet i egne tanker og kloreres før utslipp. Dette vil hindre både alle stadier av reker og smitte i å slippe ut i det omkringliggende miljø gjennom avløp. Dette er metoder som også brukes i andre fasiliteter som jobber eksperimentelt med smittestoffer, og skal være tilstrekkelig for å hindre utslipp av smittestoffer.

Fiskeridirektoratet har etter dette kommet til at risikoen for rømming fra anlegget er tilstrekkelig redusert gjennom risikoreduserende tiltak som beskrevet i søknaden. Fiskeridirektoratet stiller, gjennom vilkår, høyere krav til risikoreduserende tiltak der hvor det økologiske skadepotensialet av de enkelte artene er høy.

I vurderingen av om det omsøkte tiltaket skal tillates, har Fiskeridirektoratet vurdert bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Disse bestemmelsene skal trekkes inn i skjønnsutøvelsen i denne saken, og det skal fremgå av beslutningen hvordan prinsippene er vektlagt i denne saken. Vurderingen av prinsippene i naturmangfoldloven sammenfaller i stor grad med vurderinger som gjøres etter miljønormen i akvakulturloven § 10, og det blir derfor noe gjengivelse. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 8. Samlet sett vurderer Fiskeridirektoratet at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig i forhold til sakens karakter og risiko til å fatte vedtak i saken.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet, vurderer Fiskeridirektoratet at vi har tilstrekkelig kunnskap om effektene av tiltaket, og mener at det ikke er fare for vesentlig skade på naturmangfoldet, og at føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse i denne saken.

I forhold til prinsippet om samlet belastning for økosystemet i naturmangfoldloven § 10, viser vi til vår drøftelse av skadepotensialet for dette tiltaket under miljønormen i akvakulturloven § 10. Under disse forutsetningene blir ikke prinsippet om samlet belastning vurdert nærmere.

I henhold til naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, og naturmangfoldloven § 12 har en bestemmelse om beste tilgjengelige teknikker.

Hold av alle livsstadier

I merknader til forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 4 annet ledd nr. 3 fremgår det at myndighetene skal vurdere dispensasjon i tilfeller der det er unaturlig å dele tillatelser til akvakultur i ulike livsstadier. Da oppdrett av tropiske reker ikke skjer i kommersiell skala i Norge idag, vil man være avhengig av å kunne holde egne stamdyr for produksjon av larver og andre livsstadier. Det vil derfor være lite hensiktsmessig å gi dispensasjon til oppdrett av arten, uten også å gi tillatelse til å holde stamdyr og larver i produksjonen.

Fiskeridirektoratet har på bakgrunn av en helhetsvurdering av saken kommet til at det i denne saken foreligger «et særlig tilfelle», og på bakgrunn av det ovennevnte innvilger vi Happy Prawns AS dispensasjon fra forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 4 andre ledd bokstav a og b, samt fra krav i § 4 andre ledd bokstav C om at en tillatelse til akvakultur ikke kan omfatte både tidlige og senere livsstadier. Dispensasjonen gjelder arten *Litopenaeus vannamei*.

Det knyttes følgende vilkår til tillatelsen:

- Produksjonsenhetene må ha sikringssystem tilpasset risikoen for utslipp av patogen, egg, larver etc. avhengig av art, livssyklus og andre forhold som kan ha betydning for mulige negative effekter på det biologiske mangfoldet.
- Evt. hendelser som har ført til, eller kan ha ført til rømming skal umiddelbart rapporteres til Fiskeridirektoratet.
- Tillatelsene skal driftes i henhold til søknaden og det som er beskrevet i vedtaket her.
- Fiskeridirektoratet forutsetter at alle forhold som er av betydning for fiskehelse og fiskevelferd er avklart med myndigheten for dette.

- Selskapet må søke Rogaland Fylkeskommune om tillatelse, jfr forskrift om andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 4, 3 ledd.

Med hilsen

Britt Leikvoll
Konstituert seksjonssjef

Olav Moberg
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Happy Prawns AS	Sverdrups gate 21	4007	STAVANGER
-----------------	-------------------	------	-----------

Kopi til:

Fiskeridirektoratet region Sør	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Sluppen		
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	STAVANGER

Vedlegg

Klageskjema - VEDTAK OM DISPENSASJON FRA KRAV I FORSKRIFT
OM TILLATELSE TIL OPPDRETT AV ANDRE ARTER ENN LAKS, ØRRET
OG REGNBUEØRRET